

Energi & Politik
Emma Gustafsson
Emma.gustafsson@energiforetagen.se

Remissvar av promemorian Anmälningsplikt för skogsbruksåtgärder i urskog och gammal skog samt krav för A-landsstatus i förnybartdirektivet samt Skogsstyrelsens rapport Underlag för kostnadseffektivt genomförande av förnybartdirektivet – slutredovisning

Energiföretagen Sverige samlar och ger röst åt omkring 500 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Inledning

Energiföretagen Sverige tackar för möjligheten att lämna synpunkter på promemorian Anmälningsplikt för skogsbruksåtgärder i urskog och gammal skog samt krav för A-landsstatus i förnybartdirektivet samt avsnitten 1–4.5 och 4.6.1.3–4.8.7 i bilaga 1 Skogsstyrelsens rapport Underlag för kostnadseffektivt genomförande av förnybartdirektivet – slutredovisning.

Biobränslebaserad fjärr- och kraftvärme utgör en central del av den svenska energiomställningen. Biobränslen står för cirka två tredjedelar av tillförseln i fjärrvärmesektorn och är avgörande för att säkerställa både klimatmålen och en trygg och kostnadseffektiv energiförsörjning. Ur ett beredskapsperspektiv kommer bränslelager rimligtvis att spela en viktig roll, särskilt för att hantera störningar i importflöden och andra avbrott i tillgången. Förändrade förutsättningar för tillgång och användning av biobränslen riskerar därför att få betydande konsekvenser, inte bara för fjärrvärmens utan även för elförsörjningen och industrins omställning.

Sammanfattning

Vi vill framhålla att flera delar av förslaget är ett steg i rätt riktning, men att promemorian samtidigt lämnar kvar betydande rättsliga och praktiska osäkerheter. Dessa behöver åtgärdas för att skapa förutsägbarhet och för att undvika oproportionerliga kostnader för aktörer i värdekedjan.

Energiföretagen Sverige vill särskilt understryka följande:

- **Fullständiga definitioner och kriterier måste finnas på plats senast den 1 december 2025.** I dagsläget saknas flera operativa kriterier, och det är oklart när

Skogsstyrelsen kan meddela föreskrifter. Utan dessa riskerar lagstiftningen att bli ofullständig och svår att tillämpa.

- **Sverige måste entydigt fastställa A-landsstatus.** Oklara eller vaga formuleringar skapar rättsosäkerhet och risk för oproportionerliga kontrollkrav. Staten måste bära ansvaret för denna bedömning, inte de enskilda aktörerna.
- **Övergångsperioden måste hanteras pragmatiskt.** Antingen genom förlängning eller tillfälliga undantag samt genom tydlig vägledning från Energimyndigheten och Skogsstyrelsen. Det är nödvändigt för att undvika en situation där aktörer riskerar retroaktiva sanktioner.
- Sverige måste säkerställa att **rättsliga oklarheter mellan RED III och EU-ETS** inte leder till att fjärrvärmeföretag tvingas betala utsläppsrätter för hållbar biomassa.
- **Informationssystemet måste stärkas.** Ett nationellt reglerat system för datainsamling och delning behövs, i linje med Skogsstyrelsens förslag, för att dels undvika oproportionerlig administrativ börda för enskilda aktörer i värdekedjan, dels kostnader för staten.

Fjärrvärmebranschen utgör en central del av Sveriges energiförsörjning men är samtidigt en kapitalkrävande och konkurrensutsatt sektor som redan idag pressas av höga kostnader, förändrade marknadsförutsättningar och skärpta klimatkrav. Att dessutom bära risken för otydligheter i lagstiftningen skulle ytterligare försvaga branschens ekonomiska stabilitet och i förlängningen riskera både försörjningstryggheten och omställningstakten. Det är därför av yttersta vikt att staten tar fullt ansvar för att regelverket är komplett, tydligt och rättssäkert i tid när övergångsperioden från RED II till RED III avslutas.

Synpunkter på specifika kapitel i promemorian

4.2 Definition och kriterier för att identifiera urskog

Energiföretagen välkomnar att Sverige använder samma definition av urskog som i EUDR, kommissionens riktlinjer och FAO. Detta skapar enhetlighet och förutsägbarhet med ett EU-rättsligt begrepp. Energiföretagen föreslår däremot att definitionen av urskog återges i förordningen, för att göra begreppet tillgängligt och tydligt för skogsägare och andra aktörer utan krav på att läsa definitionen i EUDR (EU 2023/1115, artikel 2.8).

4.3 Definition och kriterier för att identifiera gammal skog

Energiföretagen välkomnar att promemorian föreslår en nationell definition av gammal skog, i enlighet med kraven i RED III. Vi stödjer även förslaget att definitionen skrivs in direkt i förordningen, då detta stärker tydlighet och rättssäkerhet för aktörer i värdekedjan.

Promemorian motiverar att definitionen bör utformas i linje med den som redan fastställts i Finland, eftersom merparten av Sveriges skogar ligger inom boreala och boreonemorala regioner med liknande skogsbruksförutsättningar. Vi delar bedömningen att harmonisering med Finland är lämplig och bidrar till enhetlighet inom regionen.

Vi noterar dock att den nemorala zonen i södra Sverige och längs kusten inte omfattas i definitionen. Det kan finnas sakliga skäl till detta, exempelvis att det är en ytterst liten del av Sveriges totala skogsareal samt att den delen möjligtvis redan är formellt skyddas och

därför inte berörs av skogsbruksåtgärder. Detta ska uttryckligen framgå i promemorian, så att avgränsningen framstår som välgrundad och transparent.

Därutöver vill vi framhålla behovet av att definitionen utformas på ett sätt som minimerar risken för godtyckliga tolkningar i praktiken. Exempelvis kan skogar som drabbats av barkborreangrepp eller omfattande stormskador, där virket inte hunnit tas ut inom ett år, riskera att felaktigt klassas som "gammal skog". Detta skulle kunna leda till att markägare hindras från att bruka skogen, trots att det finns både behov och önskemål om att avlägsna träden för att motverka ytterligare skador. För att säkerställa rättssäkerhet och förutsebarhet bör promemorian tydliggöra hur sådana situationer ska hanteras, så att definitionen inte öppnar för olika bedömningar av enskilda tjänstemän.

Kriterier för att identifiera gammal skog

Energiföretagen vill särskilt uppmärksamma att vissa operativa kriterier som är nödvändiga för att tillämpa definitionen av gammal skog ännu inte är specificerade. I promemorian anges exempelvis på s. 32–33 att *"Skogsstyrelsen bör få meddela föreskrifter om när kravet ska anses vara uppfyllt"* (avseende bland annat ålder, inhemska trädarter samt strukturer och dynamik). Detta tillför dock ingen konkret vägledning om vare sig tidplan eller innehåll, och det saknas information om när eller hur föreskrifterna ska fastställas. För att definitionen av gammal skog ska vara komplett vid fältinventering behöver dessa föreskrifter finnas på plats.

Utöver denna brist vill vi även peka på att vissa av de kriterier som faktiskt föreslagits är otydliga och därför riskerar att skapa tillämpningsproblem:

- **Areal i blandskogar:** Kriteriet anger minsta areal när ett inhemskt barrträdsdrag eller en ädel lövträdsart dominerar, men lämnar ingen vägledning för situationer där inget trädsdrag dominerar, exempelvis i blandlövskogar eller barrblandskogar. Detta bör kompletteras i förordningen eller i Skogsstyrelsens föreskrifter.
- **Död ved:** Skrivningen *"...med minst 30 lågor av tall, torrakor av tall, rötbrutna högstubbar av gran, eller minst 20 centimeter grova lågor av gran eller lövträd"* är otydlig och kan tolkas som att 20 cm-lågor utgör ett separat krav. Vi föreslår att formuleringen ändras till exempelvis *"...med minst 30 lågor av tall, torrakor av tall, rötbrutna högstubbar av gran, varav grova lågor av gran eller lövträd ska ha minst 20 cm i diameter."* Så att det tydliggörs att 20 cm avser diameter, med angivelse om var på lågan mätningen ska göras (till exempel 1,3 m ovan mark).
- **Död ved:** Vi föreslår att alternativ b i 4 § (s. 7) stryks. Statistik visar att nivån för död ved i produktionsskogar idag ligger runt 10 kubikmeter per hektar. Därför bör det enbart vara alternativet om minst 20 kubikmeter per hektar som gäller för hela Sverige.

Avsaknaden av vissa kriterier, i kombination med otydligheter i de som föreslagits, skapar inte enbart en rättslig osäkerhet, utan innebär även en direkt risk för Sveriges energiförsörjning. Om kriterierna inte finns på plats när samrådsplikten och definitionerna i promemorian är föreslagna att träd i kraft den 1 december 2025 blir lagstiftningen ofullständig och i praktiken omöjlig att efterleva. Detta skulle kunna leda till att svensk skogsråvara inte kan klassas som hållbar, trots att den i praktiken uppfyller EU:s krav.

Konsekvenserna för Sveriges energiförsörjning riskerar att bli betydande. Om svensk skogsråvara inte kan användas på grund av avsaknad av tydliga kriterier ökar beroendet av import, vilket missgynnar svensk skogsindustri och driver upp priserna på biobränslen.

Detta skulle slå hårt mot fjärr- och kraftvärmesektorn och i förlängningen även fjärrvärmekunderna, samtidigt som försörjningstryggheten hotas genom risk för leveransstörningar under perioder med hög efterfrågan.

Vi anser därför att regeringen måste säkerställa att Skogsstyrelsens föreskrifter beslutas och kommuniceras i god tid före den 1 december 2025, så att definitionen av gammal skog är komplett och fullt tillämpbar när samrådsplikten och de föreslagna bestämmelserna träder i kraft.

Om detta, med beaktande av den mycket snäva tidsplanen, inte är möjligt att uppnå, bör staten, som även beskrivs nedan under *6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser*, förlänga övergångsperioden alternativt införa tillfälliga undantag. Det är inte rimligt att enskilda företag eller aktörer ska bära kostnaden eller riskera sanktioner till följd av att nödvändiga föreskrifter inte beslutas i tid.

5.1 Urskog och gammal skog

Regeringens bedömning i kapitel 5.1: Om urskog och gammal skog inte avverkas bör Sverige vara ett A-land enligt förnybartdirektivet.

Energiföretagen ser mycket positivt på att promemorian uttrycker en ambition om att Sverige ska uppfylla samtliga kriterier på A-nivå och därmed klassas som ett A-land. Om hela landet erkänns som A-land förenklas tillämpningen av RED III avsevärt, både för energibolag och för leverantörer. Det innebär att svenska aktörer kan förlita sig på ett nationellt system, istället för att varje kriterium ska provas separat eller att enskilda leveranser måste verifieras på detaljnivå. Ett entydigt A-land ger förutsägbarhet, minskar administrationen och stärker försörjningstryggheten för biobränslen.

Som framgår i förnybartdirektivet är det upp till varje medlemsland att besluta och redovisa sin egen status. För fjärrvärmebranschen är det avgörande att Sverige använder detta nationella ansvar fullt ut och entydigt fastställer att landet uppfyller kriterierna för A-landsstatus. Vaga formuleringar om att Sverige "bör" uppfylla kriterierna är inte tillräckliga. Regeringen måste tydligt tillkännage att Sverige uppfyller A-landskraven, och säkerställa att det är staten och dess myndigheter, inte enskilda energibolag, som bär ansvaret för detta.

Energiföretagen vill även framhålla behovet av tydlig vägledning kring andra länders status enligt RED III, särskilt för att underlätta import av biobränsle. Flera svenska energiaktörer importerar till exempel biobränslen från Norge. För att minska den administrativa bördan och undvika att enskilda aktörer själva måste bedöma om ett land uppfyller markkriterierna på skogskällanivå eller landsnivå, föreslår Energiföretagen att ansvariga myndigheter ta fram en nationell vägledning eller, i likhet med Finland under RED II, publicera en offentlig och lättillgänglig lista över länder som uppfyller kriterierna. En sådan lista bör tydligt ange vilka länder som klassas som A-länder respektive B-länder.

Energiföretagen vill även understryka att promemorians formulering att "*om urskog och gammal skog inte avverkas bör Sverige vara ett A-land*" är problematisk. RED III reglerar inte avverkningsrätten i sig, utan användningen av biomassa för energiändamål. Det är positivt att promemorian föreslår en samrådsanmälan för skogsbruksåtgärder i urskog och gammal skog, vilket stärker kontroll och tillsyn. Detta är dock inte liktydigt med ett avverkningsförbud. Skogsägare kan fortfarande avverka för andra ändamål, exempelvis för sågverk eller massaindustri. I praktiken bygger systemet istället på att Skogsstyrelsen, genom kontrollsystem och tillsyn som exempelvis genom samrådsprövning inte medger

användning av biomassa från dessa områden för energiändamål. Det är denna kontrollmekanism, och inte ett allmänt uttalande om att skogar "inte bör avverkas", som gör det möjligt för Sverige att visa att biomassan aldrig blir tillgänglig för biodrivmedel eller biobränslen, och därmed klassificeras som A-land.

Energiföretagens bedömning är därför att skogsbiomassa som avverkas i Sverige uppfyller kriterierna för A-alternativet i det omarbetade förnybartdirektivet (prop. 2020/21:185, s. 35), eftersom det redan finns nationell lagstiftning samt övervaknings- och kontrollsystem som säkerställer att kriterierna efterlevs.

Energiföretagen föreslår därför:

- Regeringen bör tydligt tillkännage att Sverige uppfyller kriterierna för A-land, i linje med vad som klargjordes vid implementeringen av RED II (prop. 2020/21:184), där regeringen var tydliga att efterlevnad av svensk lag innebar att kraven i direktivet var uppfyllda.
- Myndigheterna (Skogsstyrelsen och Energimyndigheten) bör offentliggöra sin bedömning att efterlevnad av svensk lagstiftning innebär att aktörer uppfyller RED III:s krav.
- En offentlig, lättillgänglig lista över länder som bedöms vara A- respektive B-länder bör tas fram, så att aktörerna inte själva behöver göra egna nationella riskbedömningar. I de fall bedömningar saknas bör det finnas möjlighet att få förhandsbesked från myndigheten om huruvida en egen bedömning uppfyller kriterierna.

5.2 Skog som har konstaterats ha stor biologisk mångfald

Energiföretagen välkomnar regeringens bedömning att det inte finns behov av ändringar i svensk lagstiftning, kontroll eller övervakning när det gäller skog som av en myndighet har konstaterats ha stor biologisk mångfald, för att Sverige ska kunna anses vara ett A-land enligt RED III. Vi delar uppfattningen att nuvarande regelverk i grunden ger tillräckliga förutsättningar.

Samtidigt vill vi framhålla att det kan uppstå rättsosäkerhet för aktörerna på grund av lag (2010:598) om hållbarhetskriterier för vissa bränslen (2 kap. 8 §). Lagen föreskriver att biodrivmedel och biobränslen inte får produceras av biomassa från mark som den 1 januari 2008 eller senare utgjorde vissa skyddade naturtyper, oavsett om marken fortfarande är av detta slag eller inte. Detta innebär att aktörer i värdekedjan måste kunna visa att ett markområde någon gång sedan 1 januari 2008 har omfattats av ett beslut om skydd eller konstaterats ha stor biologisk mångfald, samt om och när detta beslut upphävdes.

I dag finns visserligen kartsikt hos Skogsstyrelsen som visar befintliga skyddade områden, men det saknas systematiskt tillgänglig dokumentation av återkallade beslut eller upphävda naturskydd. Detta innebär att historiska förändringar inte kan spåras i kartunderlagen, vilket gör det svårt för aktörer i värdekedjan att i efterhand verifiera hållbarheten.

Tillgång till offentlig och spårbar dokumentation över både beslut och ändringar skulle ha flera fördelar. Det skulle öka rättssäkerheten för aktörerna genom att de kan följa regelverket från början, istället för att riskera att "fastna" i efterhandskontroller. Samtidigt skulle det underlätta för Skogsstyrelsen, som i dag riskerar att belastas med ett

stort antal individuella förfrågningar från markägare, certifieringsorgan och energibolag. Ett transparent system minskar därmed både administrationen och risken för rättsliga konflikter i efterhand.

Vi anser därför att regeringen bör ge Skogsstyrelsen i uppdrag att utveckla ett digitalt register över såväl befintliga som upphävda skyddsbeslut, som är enkelt sökbart för alla aktörer i värdekedjan.

6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

*Regeringens bedömning i kapitel 6: **Förslag:** De nya bestämmelserna ska träda i kraft den 1 december 2025. Den nya bestämmelsen om anmälan för samråd ska inte tillämpas för den som före ikraftträdandet har anmält en skogsbruksåtgärd för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.*

Energiföretagen välkomnar förslaget att samrådsplikt och nationella definitioner ska träda i kraft den 1 december 2025, alltså innan övergångsperioden för RED III avslutas vid årsskiftet. Detta är ett viktigt steg för att skapa tydlighet och förutsägbarhet.

Däremot råder det stor osäkerhet kring perioden mellan den 1 juli 2025, då hållbarhetslagen enligt RED III trädde i kraft, och den 1 december 2025, då definitioner och samrådsplikt föreslås börja gälla. Promemorian analyserar inte vad som gäller för aktörer i värdekedjan under denna mellanperiod. Hur ska aktörer agera vid skogsbruksåtgärder eller avtal som ingås under denna tid och som inte omfattas av övergångsbestämmelserna? Det är avgörande att detta klagörs.

Som nämnts ovan innebär avsaknaden av definitioner att Sverige befinner sig i en riskzon. Utan operativa kriterier och tydlig lagstiftning blir det omöjligt för aktörer att fullt ut visa att biomassan uppfyller hållbarhetskraven i RED III. Om definitionerna och samrådsplikten inte kan vara på plats tidigare än den 1 december 2025 bör därför övergångsperioden förlängas, alternativt tillfälliga undantag införas. Detta skulle ge aktörer i värdekedjan mer tid att anpassa sina kontrollsystem, avtal och processer till RED III och därmed säkerställa både rättssäkerhet och försörjningstrygghet.

Energiföretagen föreslår att regeringen:

- Förlänger övergångsperioden eller inför tillfälliga undantag.
- Ger Skogsstyrelsen och Energimyndigheten i uppdrag att publicera löpande vägledning under osäkerhetsperioden, för att stötta aktörer i praktisk tillämpning.
- Tydliggör att biomassa inte retroaktivt kan diskvalificeras som hållbar, så att aktörer som agerat i god tro inte riskerar att drabbas i efterhand.

Energiföretagen är medvetna om att en förlängning av övergångsperioden formellt kräver beslut av riksdagen och därmed är en politisk fråga. Samtidigt är det avgörande att problematiken lyfts, då det vore orimligt om aktörer riskerar rättsosäkerhet och oproportionerliga kostnader enbart till följd av att tidsramarna inte är anpassade till när kriterier och definitioner faktiskt finns på plats. Vi ser därför behov av att regeringen skyndsamt utreder möjliga handlingsvägar, både nationellt och inom EU. Det kan exempelvis handla om att på EU-nivå framföra att Sverige, i likhet med flera andra medlemsstater, behöver längre tid för att säkerställa en rättssäker implementering, eller att aktivt stödja de initiativ som europeiska branschorganisationer redan lyft till EU-kommissionen tidigare under 2025.

Övriga anmärkningar i promemorian

- På s. 42 anges att "den som är rapporteringsskyldig enligt lagen om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och biobränslen bör därmed som utgångspunkt inte behöva göra några ändringar av sitt kontrollsystem för att ta hänsyn till osäkerheten i om Sverige uppfyller kriterierna för ett A-land under perioden 1 juli–30 augusti 2025". Formuleringen bedöms vara en felskrivning. Av sammanhanget framgår att det rimligen avses perioden fram till den 1 december 2025, då de föreslagna bestämmelserna om samrådsplikt träder i kraft.
- På s. 12 anges i promemorian att RED III har infört krav på tredjepartsverifiering för B-alternativen, till skillnad från A-alternativet enligt artikel 30.3 i direktivet. I artikel 30.3 nämns dock endast första- och andrapartsgranskning för A-nivå enligt artikel 29.6 a och 29.7 a. Regeringen behöver därför förtydliga vad som avses med "tredjepartsverifiering" för kriterier på B-nivå och hur detta ska tillämpas i praktiken.

Övergripande synpunkter

Bristande samordning mellan RED III och EU-ETS medför oönskade konsekvenser

En central brist i promemorian är att den inte adresserar relationen mellan EU:s system för handel med utsläppsrätter (EU ETS) och RED III.

För fjärrvärmebranschen skapar detta en rättslig och praktisk osäkerhet. Om biomassa inte kan verifieras som hållbar enligt RED III, på grund av att definitioner, föreskrifter eller operativa kriterier ännu inte är på plats, riskerar den i ETS att betraktas som ohållbar. Följden blir då att fjärrvärmeföretag måste köpa utsläppsrätter för biobränsle som i verkligheten är hållbart och som sedan länge utgör en hörnsten i den svenska energiomställningen.

Kostnaderna för detta vore orimliga. Biobränslen står för omkring två tredjedelar av bränsletillförseln i fjärrvärmesektorn. Att tvingas köpa utsläppsrätter för dessa volymer skulle innebära omfattande kostnader som branschen, redan hårt pressad av höga bränslepriser och kraftigt försämrade marknadsförutsättningar, inte kan bära. Risken är då att leveranssäkerheten och fjärrvärmens konkurrenskraft allvarligt undergrävs.

Vi vill därför starkt understryka att det är statens och de berörda myndigheternas ansvar att säkerställa att denna osynkronisering inte leder till retroaktiv eller oproportionerlig börda för aktörerna. Det kan inte vara upp till enskilda företag att hantera motsägelser i EU-lagstiftningen. Staten måste ta ett helhetsgrepp och verka för att EU-ETS och RED III harmoniseras, samt tydligt klargöra att svensk biomassa inte riskerar att beläggas med utsläppsrätter på grund av en juridisk teknikalitet. Här kan Sverige med fördel agera gemensamt med andra medlemsstater och europeiska branschorganisationer, som redan har uppmärksammat samma problematik och framfört den till EU-kommissionen.

Bristande transparens och informationssystem för no-go areas

Det saknas i promemorian tillräckliga förslag kring hur information ska göras tillgänglig i värdekedjan. För att aktörerna ska kunna uppfylla kraven i RED III, bland annat det nya kravet på intyg för skogsbiomassa enligt artikel 29.6(a)vii, krävs att svensk lagstiftning

säkerställer en nationellt reglerad insamling och delning av data. Ett högt förtroende för svensk skogsbiomassa förutsätter omfattande transparens där aktörer kan verifiera biomassa utifrån geografiskt ursprung och sortiment.

Enligt artikel 3.3 i genomförandeförordningen (EU 2022/2448) ska medlemsstaterna underlätta aktörernas tillgång till information, inklusive offentliga rumsliga data och inventeringar. I avsaknad av ett nationellt system riskerar ansvaret i praktiken att vältras över på enskilda aktörer längst ut i kedjan, exempelvis energibolag, som i stället får förlita sig på civilrättsliga avtal. Detta är ineffektivt, driver upp kostnaderna och leder till bristande rättssäkerhet. Dessutom kommer det även medföra kostnader för myndigheter när information från samråd och avverkningsanmälningar behöver begäras ut ärende på ärende.

Frågan om transparens är också central för utvecklingen av bio-CCS. Eftersom EU:s ramverk för kolkrediter (CRCF) kräver att hållbarhetskriterierna i RED III uppfylls, riskerar bristande implementering att försvaga Sveriges möjligheter att bli ledande inom bioekonomi och att realisera statens satsning på bio-CCS. Utan ett modernt system för informationsdelning i värdekedjan ökar kostnaderna för både aktörer och staten, samtidigt som svenska minuscertifikat riskerar att bli mindre attraktiva på den internationella marknaden.

För att åtgärda bristerna i kartläggningen av svensk skog och för att svenska bioenergiföretag ska kunna maximera sitt bidrag till klimatomställningen och utvecklingen av bio-CCS bör förslagen om ökad transparens och informationsdelning i Skogsstyrelsens rapport (2024/0) genomföras:

- Utvidgad plikt att deklarerat skogstyp, kombinerat med ett uppdrag att göra informationen tillgänglig för marknadens aktörer (s. 131).
- Tillgängliggörande av geografisk miljöinformation som minskar transaktionskostnader och säkerställer hög kvalitet i informationskedjan (s. 131).
- Rättsligt stöd i förordning för att Skogsstyrelsen ska kunna tillgängliggöra information om urskog och gammal skog (s. 64).

Energiföretagen föreslår därför att regeringen och ansvariga myndigheter:

- Etablerar ett nationellt informationssystem för transparent och kostnadseffektiv delning av data om no-go areas.
- Presenterar en plan och resurser för nationell inventering och kartläggning av urskog och gammal skog.
- Säkerställer att intyg kan verifieras mot officiella källor istället för genom civilrättsliga avtal.

Avsaknad hantering för tidigare status som urskog och gammal skog

Promemorian saknar ett förslag för hur skog som någon gång under perioden från 1 januari 2008 kan ha haft status som urskog eller gammal skog, men som inte längre har denna status, ska hanteras. Eftersom definitioner och operativa kriterier inte träder i kraft förrän tidigast den 1 december 2025, finns det inga inventeringar eller rumsliga data som gör det möjligt att retroaktivt fastställa om skog har konverterats under den aktuella perioden.

Detta skapar betydande rättsosäkerhet för skogsbiomassa som avverkats eller brukats under perioden, då aktörerna inte kan verifiera hållbarheten utifrån krav som formulerats långt i efterhand. En sådan tillämpning riskerar att strida mot legalitetsprincipen, eftersom aktörer inte kan hållas ansvariga för att efterleva regler som varken var definierade eller möjliga att tillämpa vid den tidpunkt verksamheten bedrevs.

Vi anser därför att regeringen och ansvariga myndigheter behöver ge tydlig vägledning för hur denna period ska hanteras. Utan ett sådant klargörande riskerar osäkerheten att underminera både rättssäkerheten och tillgången på hållbar skogsbiomassa för bioenergi.

Administrativ börda för energiproducenter och markägare

Enligt promemorian är det markägaren som ska identifiera om skogen utgör urskog, gammal skog eller skog med hög biologisk mångfald (så kallad no-go areas). Vid behov ska samråd genomföras och skogsägaren intyga att biomassan inte härrör från ett no-go area. Energiproducenter, som är rapporteringsskyldiga, ska i sin tur inhämta sådana intyg i enlighet med 26 § förordningen (2025:588) om hållbarhetskriterier för vissa bränslen. Detta innebär i praktiken en ökad administrativ börda för både skogsägare och energiproducenter. Särskilt problematiskt är att svenska regler kräver intyg även när Sverige uppfyller kriterierna för A-land. Detta går längre än vad RED III förutsätter och innebär en överimplementering, vilket riskerar att belasta hela värdekedjan med onödig administration.

Att identifiera no-go areas kan dessutom medföra kostnader och i många fall kräva extern expertis. För att ansvaret ska vara rimligt behöver staten och berörda myndigheter tillhandahålla stöd, exempelvis genom fjärranalys och laserskanning som föreslås i Skogsstyrelsens rapport (2024/09). Om kostnadsbördan för markägare blir oproportionerligt hög finns en risk för indirekta konsekvenser i hela värdekedjan. Markägare kan i värsta fall välja att avstå från att leverera till den svenska bioenergimarknaden eller prioritera export till marknader med mindre betungande krav, vilket skulle minska tillgången på hållbar biomassa och på sikt hota försörjningstrygghet och konkurrenskraft i fjärrvärme- och elproduktionen.

Åsa Pettersson
Vd Energiföretagen Sverige